

UN VAS DE PIATRĂ DESCOPERIT PE GRĂDIȘTEA ULMILOR LA BOIAN

În primăvara anului 1957, cu prilejul muncilor agricole de pe grindul numit Grădiștea Ulmilor¹, din mijlocul lacului Boian, la aproximativ 20 m distanță de extremitatea de vest a așezării Boian B², s-a găsit, întâmplător un vas de piatră (fig. 1). După analiza macroscopică făcută de Em. Pache-Protopescu, vasul a fost lucrat din calcar cristalizat, secundar format

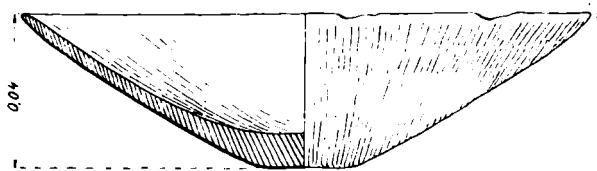

Fig. 1. — Vasul de piatră descoperit pe Grădiștea Ulmilor.

în crăpăturile din masivele de calcar. Materia primă întrebuințată se află în apropiere : în sudul Dobrogei și nord-estul Bulgariei (lângă Silistra), ca și în munții Buzăului (în preajma Cislăului).

Vasul are forma tronconică, scundă cu zona de mijloc a pereților puțin îngroșată în interior și exterior³. Cavitătea interioară are fundul arcuit, nedelimitat. La exterior, trecerea de la pereți la fund este mai accentuată. Aproape un sfert este spart din vechime, iar o porțiune din buză e puțin știrbită. Toată suprafața vasului a fost netezită cu grijă deosebită⁴.

¹ Din punct de vedere administrativ locul depinde de satul Vărăști, com. Dorobanțu, r. Călărași.

² V. Christescu, *Les stations préhistoriques du lac de Boian*, în *Dacia*, II, 1925, p. 276—303.

³ Dimensiunile vasului sînt : diametrul la gură = 0,151 m ; diametrul la fund = 0,035 m ; înălțimea între 0,035 și 0,039 m.

⁴ În interiorul vasului, în cîteva locuri era crustă de calcar, care a fixat de pereți o cantitate redusă de pămînt de culoare cafenie și bucățele foarte mici de cărbuni.

Pînă în prezent, pe teritoriul țării noastre, nu sînt cunoscute alte vase de piatră similare celui descris.

În stadiul actual al cercetărilor, datarea vasului nu poate fi decît ipotetică, datorită condițiilor descoperirii și lipsei de analogii mai apropiate. Cu oarecare probabilitate, vasul poate fi datat în epoca neo-eneolitică și atribuit culturii Gumelnița. În această privință avem în vedere faptul că pe locul descoperirii sînt răspîndite — ca de altfel peste tot în jur — unelte de silex, oase de animale și mai ales fragmente ceramice de tip Gumelnița. Cu alte cuvinte vasul se afla în mediul gumelnițean. În sprijinul datării propuse pot servi ca argument și condițiile generale din epoca neo-eneolitică, deoarece obiecte de marmură printre care și vase întregi sau fragmentare se cunosc în diferite puncte și așezări neo-eneolitice din Bulgaria¹, ca și în partea de est a Iugoslaviei, unde, după cum ne informează dr. M. Garașanin, ele se găsesc în așezările purtătorilor culturii Vinča-Turdaș².

Deocamdată nu se poate preciza unde a fost lucrat vasul; avînd în vedere nivelul ridicat la care a ajuns confecționarea topoarelor de piatră în diverse așezări gumelnițene, precum și faptul că materia primă, calcar cristalizat, se găsește pe teritoriul de răspîndire al culturii Gumelnița, sîntem îndreptățiți să presupunem că vasul prezentat a fost lucrat într-una din așezările de pe malurile Dunării, locuite de purtătorii acestei culturi.

EUGEN COMȘA

КАМЕННЫЙ СОСУД, НАЙДЕННЫЙ В ГРЭДИШТЯ-УЛМИЛОР НА ОЗЕРЕ БОЯН

КРАТКОЕ СОДЕРЖАНИЕ

Весной 1957 г. в Градиштя-Улмилор, посреди озера Боян был найден небольшой каменный сосуд (из кремнистого известняка). Залежи подобной породы встречаются в области Силистрии, откуда, как предполагает автор, и был взят камень для изготовления этого сосуда.

Сосуд низкий, формы усеченного конуса. Несмотря на то, что сосуд был найден в невыясненных стратиграфических условиях, все же на основании его формы, его можно отнести к культуре Гумельница.

ОБЪЯСНЕНИЕ РИСУНКОВ

Рис. 1. — Каменный сосуд, найденный в Градиштя-Улмилор.

¹ După informațiile primite de la P. Detev, fragmente de vase de marmură au fost descoperite în Bulgaria în mai multe așezări neo-eneolitice dintre care cităm: așezarea Iasatepe (de lângă Plovdiv) în stratele I și II; la Blkovo, în stratul I; la Kapitan Dimitriev și în stratele III și IV de la Karanovo. Acestea din urmă corespund sfîrșitului culturii Bolan și culturii Gumelnița din sudul țării noastre. Fragmentele de vase de piatră amintite sînt inedite. Mulțumim și cu acest prilej lui P. Detev pentru informațiile transmise.

² De exemplu, în așezarea de la Vinča (în nivelurile de la 9 m pînă la 5,5 m adîncime) și la Gradac. Mulțumesc și pe această cale dr. M. Garașanin pentru informațiile — unele inedite — pe care mi le-a comunicat.

VASE EN PIERRE DÉCOUVERT SUR LA GRĂDIȘTEA ULMILOR DE BOIAN

RÉSUMÉ

Au printemps de 1957 on a trouvé sur la Grădiștea Ulmilor, située au milieu du lac de Boian, un petit vase de pierre (calcaire silicifié). On connaît une roche de ce genre dans un gisement de la région de Silistrie, d'où l'auteur suppose que provient la matière première dont ce vase de pierre a été exécuté.

Le vase est de forme tronconique et bas. Bien que les conditions stratigraphiques de la découverte de cet objet ne soient pas claires, sa forme permet cependant de l'attribuer à la civilisation de Gumelnița.

EXPLICATION DES FIGURES

Fig. 1. — Vase en pierre, découvert sur la Grădiștea Ulmilor.
